

споживання протягом певного періоду і в той же час зберегти в кінці даного періоду початковий капітал. Тобто дохід за Дж. Хіксом дорівнює максимальній сумі кінцевого споживання та обов'язково невід'ємного чистого приросту запасів капітальних активів. У відповідності з таким підходом вартість виробленої продукції та відповідний об'єм створеного доходу не містять так званого інвентарного (холдингового) прибутку, котрий дорівнює приросту вартості активів в результаті інфляції під час знаходження товарів на складі. Від'ємний приріст капітальних активів в СНР реєструється як негативне заощадження, котре погашає позитивну величину витрат на споживання. Певна обмеженість концепції Хікса полягає в тому, що його визначення охоплює винятково відтворюваний капітал, а в сучасних умовах потрібно враховувати витрати невідтворюваного капіталу (землі, природних ресурсів, довкілля і т.і.).

Підсумовуючи викладене, зазначимо, що з метою створення адекватної і ефективної системи макроекономічної статистики в Україні слід при застосуванні СНР враховувати деякі репрезентативні показники БГН, з тим що неможливо на сьогодні класифікувати вітчизняну економіку як ринкову.

УДК 338.436.33

ХІД ЕКОНОМІЧНОЇ РЕФОРМИ В АПК ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Н.Г.МЕЛЬНИЧУК -асистент, Херсонський ДАУ

За своєю суттю економічна криза в Україні є трансформаційною. Цей процес обумовлений об'єктивними факторами і є проявом загальної закономірності для перехідної економіки. З огляду на місце і роль АПК у функціонуванні нашої економіки можна зробити висновок, що ця сфера є безумовно пріоритетною для виходу України з кризи. Значна доля необхідних для цього фінансових і матеріальних затрат обумовлюється рядом важливих факторів:

- наявністю найбільш родючих у світі запасів чорноземів;
- географічним розташуванням та високою густотою населення, а також високоємними і перспективними ринками агропродовольчих товарів;
- високий рівень концентрації, розвинута виробнича кооперація і міжгалузєва інтеграція виробництва.

В сільському господарстві області протягом 1999 року продовжувалося реформування виробничих відносин на основі приватизації державних підприємств, реорганізації їх у колективні акціо-

нерні підприємства, паювання сільськогосподарських угідь та зміни форм власності на землю. Зросли площі земель для ведення особистих підсобних господарств населення, колективного садівництва та городництва, селянських (фермерських) господарств.

Хоча слід відмітити, що збільшення питомої ваги приватного сектору в загальному обсязі виробництва в значній мірі обумовлено зменшенням обсягів виробництва продукції в господарствах суспільного сектору. В цілому обсяг валової продукції сільського господарства в усіх категоріях господарств, порівняно з 1998 роком зменшився на 8,3% (рисунок 1).

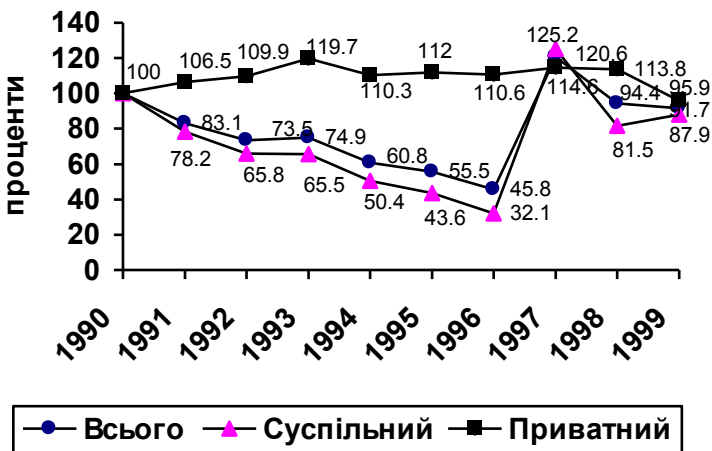

Рисунок 1. Валова продукція сільського господарства в порівняльних цінах 1996 року

Виробництво сільськогосподарської продукції в господарствах приватного сектору зменшилося проти попереднього року і склало 95,9%, в той же час його частка в загальному виробництві збільшилась з 48,0% до 50,2%.

Кількість об'єктів агропромислового комплексу, які змінили форму власності, з початку приватизації становить 288 об'єктів, в тому числі 106 підприємства загальнодержавної форми власності та 182 комунальної форми власності. Провідними способами приватизації залишаються викуп об'єктів товариством покупців та продаж акцій відкритих акціонерних товариств.

Реформованими підприємствами вироблено в 1999 році 447,4 тис.тон зернових, або 76,7% від загального обсягу виробництва всіма сільськогосподарськими підприємствами, 40,1 тис.тон

соняшнику на зерно (32,4), 4,7 тис.тон кукурудзи на зерно (25,3%), овочів 89,1 тис. тонн (51,0 %).

За минулий рік зменшилась частка виробленої реформованими господарствами продукції тваринництва в загальному обсязі виробництва всіма сільськогосподарськими підприємствами: м'яса – з 40,3 % до 40,1 %, молока – з 39,6 % до 36,0 %, яєць – з 97,1 % до 95,8 %, а вовни збільшилась з 42,2 % до 35,0 %.

Слід відзначити, що в цілому по області питома вага виробленої за 1999 рік роздержавленими сільськогосподарськими підприємствами тваринницької продукції була дещо більшою, ніж частка наявного в них поголів'я худоби та птиці. Продуктивність худоби та птиці в цих роздержавлених підприємствах, як і в сільськогосподарських підприємствах, була невисокою, хоча окремі показники були вищими.

Продовжується процес розвитку селянських (фермерських) господарств. На початок 2000 року по області було зареєстровано 3021 таких господарств. В той же час інтенсивність створення селянських (фермерських) господарств знижується, впродовж 1992 року їх кількість зросла на 1139, а за 1999 рік – на 81 (рисунок 2).

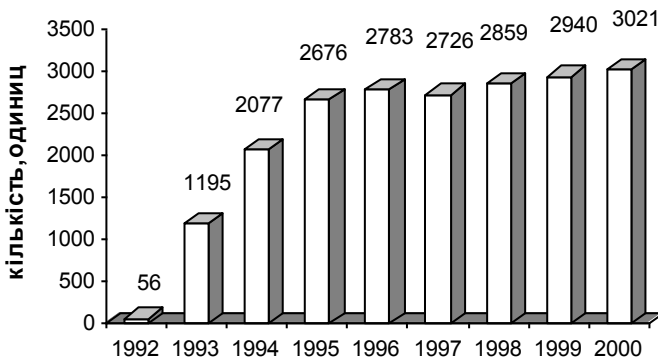

Рисунок 2. Кількість селянських (фермерських) господарств станом на 1 січня

В 1999 році у власності і користуванні селянських (фермерських) господарств було 108,3 тис.га сільськогосподарських угідь, з них 97,1 тис.га ріллі (в середньому, відповідно, по 36 і 32 га на господарство, проти 32 і 29 га у 1998 році), проте в загальній площі сільськогосподарських угідь на селянські (фермерські) гос-

подарства припадає лише 5,5 %. Маючи такі земельні угіддя, селянські (фермерські) господарства зібрали 42,1 тис.тон зерна (3,0% від загального виробництва всіма категоріями господарств), 0,5 тис.тон цукрових буряків (0,1 %), 12,6 тис.тон насіння соняшнику (8,7 %).

Загальна посівна площа у володінні особистих підсобних господарств населення зросла за період незалежності України на 67,8 тис.га, або майже втричі і склала 111,0 тис.га (7,9 % до загальної посівної площі).

У 1999 році в господарствах населення вироблено 152,9 тис.тонн зерна, або 11,1 % загального виробництва (у 1991 році 0,8 %), 6,2 тис.тон соняшнику, 4,3 %, (0,2 %), 219,4 тис.тон овочевої продукції 54,3 %, (29,8 %). В напрямках реалізації сільськогосподарської продукції у 1999 році продовжувалась тенденція скорочення обсягів продажу сільськогосподарськими підприємствами заготівельним організаціям та переробним підприємствам і збільшення питомої ваги продажу за вільними каналами. До заготівельних організацій та переробних підприємств надійшло 46,0 % загального обсягу молока та молочних продуктів, 6,3 % яєць, 6,8 % зернових культур, 5,2 % худоби та птиці, 18,2 % овочів, 1,2 % картоплі. За бартерними угодами було реалізовано в 3,8 разів більше, ніж у 1998 році яєць, овочів в 1,2 раза (48,4 тис.тон), зерна на 15,2 % менше (409,4 тис.тон), на 9,0 % менше худоби та птиці (в живій вазі) 7,0 тис.тон. По цьому каналу було реалізовано 47,2 % зерна, 37,4 % овочів, 23,4 % худоби та птиці, що не сприяло поповненню Державного бюджету.

В 1999 році суттєво зменшились обсяги надходження на переробні підприємства для переробки на давальницьких засадах більшості видів сільськогосподарської продукції.

Однак, овочів було передано на переробку на 63,8 % більше, ніж у 1998 році, в 2,4 рази більше худоби та птиці (в живій вазі).

Аналізуючи діяльність підприємств, що змінили форму власності можна зробити висновок, що спрощений підхід до реалізації ринкових реформ в АПК, відсутність наукового обґрунтування суті і особливостей перехідного періоду в агропромисловому секторі, поки що дають негативні результати. Головним є не сам перехід до ринкової економіки, суть полягає в тому, як перейти до цієї моделі. Найближчою ціллю процесу трансформації в АПК є формування такої організаційної структури агропромислового виробництва, яка б забезпечила мінімальний рівень виробництва продуктів харчування та сировини для переробної промисловості, достатні

для збереження матеріально технічної бази виробництва та забезпечення мінімальних потреб громадян.

УДК 332.33:631.67

МЕЛІОРАТИВНИЙ КОМПЛЕКС КРИМУ – ОСНОВА СТАБІЛІЗАЦІЇ ТА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

В.В.МИРОНОВ – аспірант, Херсонський ДАУ.

Світова наука і практика свідчать про те, що меліорація земель є одним з найважливіших факторів розвитку сільськогосподарського виробництва та рішення продовольчої проблеми людства. Це підтверджує і стійка тенденція розширення площ меліорованих земель. Так, якщо на початку століття в світі було 40,0 млн. гектарів зрошуваних земель, то в теперішній час 270 млн. га, або п'ята частина площі, що обробляється, де виробляється половина сільськогосподарської продукції. За період 1966-1990 рр. капітальні вкладення в розвиток меліорації земель степової зони півдня України склали 6681 млн.крб., або 49,8% від загального обсягу по республіці (табл.1).

Таблиця 1 – Капітальні вкладення у розвиток меліорації земель степової зони півдня України за 1966-1990 рр.

Області	Капіталовкладення, млн.крб	% від загального обсягу капіталовкладень
Дніпропетровська	750	5,6
Запорізька	881	6,5
Одеська	867	6,5
Миколаївська	773	5,8
Херсонська	1823	13,6
Автономна Республіка Крим	1587	11,8
Всього на півдні України	6681	49,8
Всього в Україні	13159	100

При цьому, разом з Херсонською областю, значні кошти були вкладені в водогосподарчий комплекс Автономної Республіки Крим – 1587 млн. крб, або 11,8%. Створенні управління "Кримканалбуд" та трест "Кримводбуд" забезпечили інтенсивне будівництво Північно-Кримського каналу, який приймався в експлуатацію поетапно. Будівництво першої черги Північно-Кримського каналу